C/2025/2782

22.5.2025

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 13. května 2025,

týkající se hospodářské politiky eurozóny

(C/2025/2782)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 136 ve spojení s čl. 121 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 písm. a) uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([2]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Euroskupina vydala dne 4. listopadu 2024 prohlášení v inkluzívním formátu o konkurenceschopnosti evropského hospodářství (dále jen „prohlášení Euroskupiny“), v němž zdůraznila potřebu naléhavých opatření k řešení zaostávající produktivity, inovací a konkurenceschopnosti Unie prostřednictvím ambiciózních investic a strukturálních reforem. Tuto výzvu k akci následně podpořila i Evropská rada, která dne 8. listopadu 2024 vydala Budapešťské prohlášení o Nové dohodě pro konkurenceschopnost Evropy (dále jen „prohlášení Evropské rady“). Prohlášení Euroskupiny a prohlášení Evropské rady odrážejí obecné závěry zprávy nazvané „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti“ (dále jen „zpráva Maria Draghiho“) a zprávy nazvané „Mnohem více než jen trh“ (dále jen „zpráva Enrica Letty“) a dokládají společné chápání výzev a příležitostí, kterým ekonomika Unie čelí. Poskytují kontext pro provádění nového rámce správy ekonomických záležitostí (dále jen „rámec“) v návaznosti na vstup v platnost nařízení (EU) 2024/1263, nařízení Rady (EU) 2024/1264 ([3]) a směrnice Rady (EU) 2024/1265 ([4]) dne 30. dubna 2024. Cílem rámce je zajistit udržitelnost veřejného dluhu a podporovat udržitelný růst podporující začlenění prostřednictvím reforem a prioritních investic. Střednědobé plány, které členské státy podle rámce předložily k dnešnímu dni, kladou důraz na reformy a investice zaměřené na zlepšení konkurenceschopnosti. Doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které je součástí evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik, poskytuje hodnocení makroekonomické politiky eurozóny včetně hodnocení fiskálních i nefiskálních aspektů. Toto doporučení zdůrazňuje klíčové makrostrukturální a institucionální problémy, jakož i priority a doporučení, které jsou určeny společně eurozóně jako celku a jejím členským státům, a poskytuje tím platformu pro politickou diskusi o oblastech společného zájmu členských států eurozóny.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Nařízení Rady (EU) 2024/1264 ze dne 29. dubna 2024, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).
([4]) Směrnice Rady (EU) 2024/1265 ze dne 29. dubna 2024, kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

(2) Eurozóna prokázala pozoruhodnou makroekonomickou a sociální odolnost a zvládla rychlou dezinflaci s minimálním dopadem na zaměstnanost. K tomuto pozitivnímu výsledku přispěla také schopnost eurozóny absorbovat šoky a zotavit se, jak je patrné z její reakce na krizi COVID-19 a energetickou krizi. Tato odolnost je do značné míry důsledkem včasné, rozhodné a společné politické reakce Unie včetně Evropské centrální banky (ECB), a členských států, která pomohla zmírnit dopady závažných krizí na ekonomiku. Zásadní fiskální prostor, který umožnil účinnou fiskální reakci, poskytla eurozóně v tomto ohledu zdravá fiskální situace v několika členských státech v roce 2019, rychlá aktivace obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu a nové nástroje Unie, jako jsou Next Generation EU a SURE společně s víceletým finančním rámcem (dále jen „VFR“). Odolnost eurozóny v posledním desetiletí posílila rovněž její strukturální transformace. Trhy práce se staly pružnějšími a finanční systémy prokázaly mnohem větší odolnost než během globální finanční krize. Soukromá spotřeba v období po skončení pandemie COVID-19 těžila ze silného trhu práce a opatření na podporu politiky, ačkoli míra úspor zůstala i nadále vysoká. Veřejné investice byly podpořeny Nástrojem pro oživení a odolnost a dalšími fondy Unie. Soukromé investice byly mnohem méně dynamické, zejména od roku 2022 v kontextu zpřísňujících se finančních podmínek a rozsáhlé globální makroekonomické nejistoty. Příspěvek čistého vývozu k růstu HDP však byl mírně kladný v důsledku slabé dynamiky dovozu, zatímco vývoz byl v poslední době ovlivněn rostoucí roztříštěností a omezeními obchodu. Do budoucna se očekává, že růst reálného HDP, který v roce 2023 dosáhl 0,4 %, zůstane v roce 2024 i nadále utlumený na úrovni přibližně 0,8 %, ale v roce 2025 se zvýší na 1,3 % a v roce 2026 na 1,6 %. V letech 2025 a 2026 se očekává zrychlení činnosti v důsledku silnější soukromé spotřeby díky trvalému, i když pomalejšímu růstu reálných mezd a zaměstnanosti. V příštích dvou letech se očekává pozvolnější nárůst celkových investic podpořený oživením soukromých investic i silnými veřejnými investicemi financovanými členskými státy i EU, přičemž dle předpokladu by mělo dojít k oživení zahraniční poptávky, které podpoří vývoz.

(3) Celková inflace se v důsledku energetické krize vyšplhala na vysokou úroveň (v říjnu 2022 dosáhla průměrná hodnota eurozóny vrcholné hodnoty 10,6 %), ale v roce 2025 by měla dle předpokladu poklesnout na 2,1 % a v roce 2026 se dále snížit na 1,9 %. Inflační diferenciály v eurozóně, které se v roce 2022 zvýšily, se mezitím také snížily a očekává se, že se budou i nadále blížit historickým průměrům. Proces dezinflace do značné míry odráží odeznívání vnějších vlivů, které v posledních třech letech vedly k výraznému nárůstu cen energií, potravin a služeb. Ukazuje také dopad rozhodných politických opatření, která provedla ECB. V reakci na počáteční prudký nárůst inflace realizovala ECB sérii zvýšení úrokových sazeb, jejímž cílem bylo udržet inflační očekávání a zamezit růstu cen, a zároveň začala zmenšovat svá portfolia aktiv. Míra restriktivní měnové politiky byla nedávno zmírněna s cílem zajistit, aby se inflace stabilizovala udržitelným způsobem na úrovni střednědobého cíle ECB ve výši 2 %.

(4) Trhy práce zůstaly v roce 2024 navzdory slábnutí hospodářské činnosti i nadále silné. Zaměstnanost v eurozóně se od konce roku 2022 do poloviny roku 2024 zvýšila o 3 miliony a počet pracovních míst dosáhl rekordní hodnoty. Dochází k výraznému růstu zaměstnanosti napříč věkovými skupinami, pohlavími i úrovněmi dosaženého vzdělání. Zvýšila se rovněž účast na trhu práce, která v roce 2024 dosáhla nového maxima, ačkoli zde dosud přetrvávají problémy zejména pro ženy, mladší a starší pracovníky, Romy a osoby se zdravotním postižením. Stejně jako mnoho dalších vyspělých ekonomik i eurozóna těžila z velkého přílivu migrantů, mimo jiné z Ukrajiny a dalších oblastí, který přispěl k nabídce pracovních sil a pomohl snížit nedostatek dovedností v některých odvětvích a v některých zemích. Míra nezaměstnanosti v eurozóně se v říjnu 2024 stabilizovala na historicky nejnižší úrovni 6,3 %. Rostoucí trend nedostatku pracovních sil a dovedností, který je způsoben úbytkem obyvatelstva v produktivním věku a poptávkou po nových dovednostech a který je ještě znásoben rychlým zotavením z recese způsobené pandemií, se v poslední době poněkud snížil. V mnoha odvětvích však i nadále přetrvává značný nedostatek pracovních sil. K výrazné poptávce po pracovní síle přispívají i vysoké zisky podniků a dynamika rozvahy. Podíl podniků, které uvádějí, že pracovní síla je faktorem omezujícím jejich výrobu, a míra volných pracovních míst se v poslední době oproti historickým maximům snížily, přesto však zůstávají i nadále vysoké a převyšují úrovně dosahované před pandemií.

(5) V letech 2023 a 2024 se zvýšily nominální mzdy v důsledku vysoké inflace a napjaté situace na trhu práce. Ve druhém čtvrtletí roku 2024 vzrostly nominální náhrady na jednoho zaměstnance oproti stejnému období roku 2023 o 4,5 % (průměr eurozóny), což je o něco nižší tempo, než jaké bylo zaznamenáno v roce 2023. Prognóza Komise z podzimu 2024 odhaduje silný růst nominálních mezd v roce 2024, přičemž v roce 2025 očekává jeho zpomalení. U reálných mezd, které v roce 2022 a v první polovině roku 2023 klesaly, nastalo ve třetím čtvrtletí roku 2023 oživení. Zvýšení podílu zisku v posledních letech a jeho následný pokles naznačují, že podniky absorbují růst mezd snižováním ziskových rozpětí namísto zvyšování cen. Pokračující postupné oživení reálných mezd do značné míry odráží dynamiku vyrovnávání rozdílů a současná očekávání růstu nominálních mezd a produktivity se zdají být

v souladu s návratem ke střednědobému inflačnímu cíli ve výši 2 %. Příjmy na nejnižší úrovni distribuce příjmů byly v posledním roce podpořeny jak vládními převody, tak zvyšováním minimální mzdy. Je však třeba vyvinout další úsilí na podporu přiměřených mezd a kvalitních pracovních míst, neboť riziko chudoby zůstává pouze nepatrně nižší než v roce 2019 a finanční tíseň domácností zůstává po zvýšení během energetické krize nadále vysoká, a to jak u domácností s nejnižším příjmem, tak u domácností s nižším středním příjmem.

(6) Eurozóna se potýká s dlouhodobými strukturálními problémy, které ovlivňují její konkurenceschopnost. Patří mezi ně stagnující produktivita, překážky vnitřního trhu, nedostatečné soukromé investice, omezení inovací a omezení šíření digitálních technologií, vysoké ceny energií a administrativní zátěž. Růst celkové produktivity výrobních faktorů, což je ukazatel produktivity, který odhlíží od nárůstu zaměstnanosti a kapitálu, stagnoval v posledních desetiletích více než v jiných srovnatelných regionech ve světě, například ve Spojených státech amerických. Tato situace vyvolává obavy o schopnost eurozóny udržet si konkurenceschopnost v globálním prostředí, které se vyznačuje rychlými technologickými změnami. Řešení těchto problémů vyžaduje mnohostranný přístup. Tento přístup zahrnuje urychlení inovací a rozvoje pokročilých digitálních technologií a infrastruktur a technologií a infrastruktur s nulovými a nízkými emisemi včetně podpory přizpůsobování obchodních modelů a řešení nedostatku dovedností, a v případě nutnosti i zlepšení přístupu k digitální infrastruktuře. Klíčový význam má i nadále usnadňování šíření inovací napříč odvětvími a podniky, zvyšování kvalifikace pracovní síly, zejména zelených a digitálních dovedností, a snižování administrativní zátěže při zachování politických cílů a ochrany zásad Zelené dohody. Klíčem k posílení konkurenceschopnosti eurozóny je rovněž prohloubení vnitřního trhu prostřednictvím odstranění jeho překážek, jakož i správné provádění, lepší uplatňování a prosazování pravidel vnitřního trhu, zejména integrací kapitálových trhů Unie. Vyšší ceny energií než u mezinárodních protějšků navíc snižují nákladovou konkurenceschopnost některých odvětví. To znamená nevýhodu pro podniky, zejména v energeticky náročných odvětvích závislých na ropě a plynu.

(7) Unie vyniká na celosvětové úrovni v oblasti základního výzkumu a úroveň jejích veřejných výdajů na výzkum a vývoj je srovnatelná s jejími konkurenty, zaostává však v aplikovaném výzkumu a v přeměňování výsledků výzkumu na produkty uváděné na trh, zejména v oblasti špičkových digitálních inovací. Je nanejvýš důležité, aby eurozóna ani Unie nezaostávaly za ostatními velkými ekonomikami v oblasti současných inovačních trendů včetně ekologické transformace, digitalizace, umělé inteligence (AI), polovodičů a kvantové výpočetní techniky, kosmických technologií a biotechnologií. Zásadní význam pro posílení vedoucího postavení Unie ve světě v oblasti technologií, posílení její technologické suverenity a odolnosti a zachování otevřené strategické autonomie má rozvoj kapacit v oblasti strategických digitálních technologií vzhledem k jejich rostoucímu významu, jakož i využívání silných stránek Unie. Překážky bránící mobilitě znalostí a talentů mezi evropskými zeměmi mohou navíc bránit plnému využití potenciálu Unie v oblasti inovací, produktivity a konkurenceschopnosti. Zvyšování produktivity bude vyžadovat zrychlení inovací a posílení investic do výzkumu a vývoje zejména v soukromém sektoru, a to i prostřednictvím cílených a dobře nastavených veřejných investic do výzkumu a vývoje, které mohou podpořit úsilí soukromého sektoru v této oblasti. Vzhledem k tomu, že ekonomiky čelí tlakům rychlých technologických a demografických změn, staly se naprostou nezbytností investice do lidského kapitálu. Přestože se v Evropě celkově zlepšuje úroveň terciárního vzdělávání, dochází ke znepokojivému poklesu úrovně základních dovedností u mladších lidí a k příliš omezenému pokroku v účasti dospělých na učení, což brzdí výsledky vzdělávání a růst produktivity v blízké budoucnosti. Souběžná transformace směrem k digitalizaci a ekologizaci navíc vyžaduje rozvoj nových dovedností od základních až po pokročilejší a specializované. Všechny tyto výzvy je třeba řešit prostřednictvím cílených iniciativ v oblasti vzdělávání a odborné přípravy v průběhu celého životního cyklu. Stanovením vzdělávání, odborné přípravy a rozvoje dovedností jako prioritu může Unie podpořit inovace, produktivitu a konkurenceschopnost.

(8) Podniky v Unii potřebují vstřícné podmínky, které by usnadnily úspory z rozsahu, podpořily jejich růst a rozšiřování a pomohly jim prosperovat na světových trzích. Průzkumy ukazují, že složitost regulačního prostředí, kumulace oznamovacích povinností a komplikovaná daňová pravidla často ovlivňují investiční rozhodování společností a jejich vyhlídky na rozšiřování v eurozóně i v Unii. Jejich růst ovlivňují také geopolitické napětí, hrozby geoekonomické roztříštěnosti, obchodní omezení a obavy o ekonomickou bezpečnost, které mají dopad na přístup ke kritickým surovinám a technologiím. Urychlení přechodu na oběhovější hospodářství by pomohlo řešit nedostatek kritických surovin a podpora investic s mezinárodními partnery Unie může dále posílit konkurenceschopnost evropského průmyslu, a to i prostřednictvím iniciativy „Global Gateway“ a přístupu „Tým Evropa“. Mobilizace zdrojů pro odvětví s potenciálem vysokého růstu produktivity vyžaduje odstranění překážek v oblasti

přerozdělování kapitálu a pracovních sil. Na trhu s energií má z hlediska propojení výrobců a spotřebitelů v rozlehlých zeměpisných oblastech zásadní význam dostatečné a nákladově efektivní vzájemné propojení rozvodných sítí a efektivní využití sítí stávajících, zejména přeshraničních. Pro to, aby bylo možné reagovat na poptávku, zvyšovat úlohu flexibility a přispívat ke snižování nákladů na energii, má navíc zásadní význam i zvyšování energetické účinnosti a zavádění a využívání technologií s nulovými a nízkými emisemi, a to i prostřednictvím energetických společenství. Odstranění zbytečné administrativní zátěže a usnadnění a urychlení vydávání povolení může podpořit podnikatelskou činnost a investice. Strukturální reformy, jako jsou reformy podporované z fondů Unie zahrnuté do střednědobých fiskálně-strukturálních plánů, pomáhají posílit konkurenceschopnost členských států. Udržitelný růst a rozvoj podporující začlenění přispívají ke snižování rozdílů mezi evropskými regiony a podporují vzestupnou sociální konvergenci. Plný potenciál vnitřního trhu není ovšem dostatečně využíván ani po více než 30 letech od jeho vzniku. Existuje prostor pro zlepšení identifikace politik zvyšujících produktivitu na vnitrostátní úrovni, stanovování jejich priorit i koordinace. Ne všechny členské státy zřídily za tímto účelem vnitrostátní rady pro produktivitu a ne všechny členské státy, které je zřídily, využívají účelně jejich potenciál. Zintenzivnění sbližování právních předpisů a hospodářské integrace by mohlo podpořit soukromé investice, produktivitu a inovační kapacitu, jakož i diverzifikaci a bezpečnost dodavatelských řetězců pro podniky v Unii. Unie bude také muset pečlivě vyvažovat možné kompromisy mezi dalším zapojením do otevřeného obchodu a posílením hospodářské bezpečnosti na jedné straně a dosahováním cílů dohody o čistém průmyslu a zároveň zajištěním rovných podmínek na globální úrovni prostřednictvím dalšího využívání nástrojů na ochranu obchodu proti nekalým obchodním praktikám na straně druhé. To vyžaduje koordinovaný přístup a doplňkovost politik na úrovni členských států i Unie.

(9) V eurozóně se podařilo dosáhnout značných úspor. Pokud budou směřovat do produktivních investic prostřednictvím kapitálových trhů, mohou významně podpořit financování ekologické a digitální transformace a pomoci vyrovnat rozdíly v oblasti konkurenceschopnosti. Velká část podniků v eurozóně je závislá na bankovním sektoru jako zdroji financí, avšak přísné podmínky financování ze strany bank jim v posledních letech ztížily investování. Náklady na úvěr pro podniky však klesají v závislosti na poklesu úrokových sazeb. Rizikový kapitál a nebankovní financování nejsou tak dostupné jako ve Spojených státech, zejména pro inovativní společnosti. Přestože určitou roli mohou hrát i veřejné investice s podporou Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie, problém posilování konkurenceschopnosti eurozóny společně s podporou zelených a digitálních investic s sebou nese značné potřeby soukromého financování. Otevřené, integrované a dobře fungující kapitálové trhy jsou důležité pro podporu toku soukromých investic do inovací a pro zajištění přiměřeného rozsahu financování odpovídajícího této investiční výzvě. Jak je navrženo ve zprávách Enrica Letty a Maria Draghiho, mohla by Evropská unie úspor a investic podpořit konkurenceschopné a dobře fungující finanční a bankovní odvětví s cílem posílit růst, zlepšit konkurenceschopnost a pomoci využít značné bohatství soukromých úspor k zajištění odpovídajícího financování investičních příležitostí. To by mohlo celkově přispět ke snazšímu financování inovací, k dekarbonizaci průmyslu a ekologické a digitální transformaci. Zvýšení objemu projektů, do nichž lze v eurozóně investovat, by však vyžadovalo rovněž hlubší integraci trhů se zbožím a službami a zjednodušení právních předpisů. V prohlášení Euroskupiny zopakovala Euroskupina svůj závazek dokončit bankovní unii v souladu s prohlášením Euroskupiny v inkluzivním formátu ze dne 16. června 2022.

(10) Nedávné krize a nezbytná politická reakce vedly v některých členských státech eurozóny ke zvýšení úrovně veřejného dluhu a k výrazným schodkům. Tyto důsledky spolu s rostoucími náklady souvisejícími se stárnutím obyvatelstva ztěžují fiskální udržitelnost v nadcházejících letech. Tvůrci politik budou muset vytvořit fiskální rezervy a investovat do spravedlivé ekologické a digitální transformace, sociální a hospodářské odolnosti, včetně evropského pilíře sociálních práv, energetické bezpečnosti a v případě potřeby do budování obranných schopností. Aby bylo možné dosáhnout této rovnováhy, bude nezbytné pečlivě stanovit priority vládních výdajů a koordinovat politiky s cílem zajistit podporu investic potřebných k dosažení udržitelného hospodářského růstu podporujícího začlenění a ke zvýšení odolnosti. Obezřetná fiskální politika přispěje k vyvážené kombinaci politik, zatímco finanční stabilita bude hrát klíčovou roli při posilování hospodářských základů eurozóny a zajišťování jejího postavení ve světové ekonomice. Očekává se, že nový rámec správy ekonomických záležitostí, a zejména používání růstu čistých výdajů jako jediného operačního ukazatele při provádění Paktu o stabilitě a růstu, posílí úlohu automatických stabilizátorů v eurozóně.

(11) Průměrný poměr veřejného dluhu k HDP v členských státech eurozóny po dosažení nejvyšší hodnoty v prvním čtvrtletí roku 2021 klesá a na konci roku 2023 dosáhl 88,9 % HDP. V letech 2024–2025 by se měla celková míra zadlužení mírně zvýšit na 89,6 % HDP. Tento předpokládaný nárůst odráží vyšší náklady na obsluhu dluhu v kombinaci se zpomalením růstu nominálního HDP v důsledku klesající inflace, přičemž dynamiku dluhu i nadále

zatěžují vysoké primární schodky. Současně se očekává, že v letech 2024–2025 dojde v důsledku vnitřní dynamiky dluhu ke zvýšení zadlužení. Míra zadlužení se v jednotlivých zemích liší: očekává se, že do konce roku 2025 bude mít většina členských států nižší poměr dluhu k HDP než v roce 2020. U jedenácti členských států eurozóny by však měla míra zadlužení i nadále převyšovat 60 %, přičemž u pěti z nich bude nadále přesahovat 100 %. Vzhledem k tomu, že zadlužení eurozóny je stále vyšší než před pandemií a v mnoha členských státech převažují problémy s udržitelností, je třeba v souladu s novým rámcem správy ekonomických záležitostí provádět trvalé, diferencované, postupné a realistické strategie trvalého a postupného snižování dluhu s cílem zajistit udržitelnost dluhu a obnovit fiskální rezervy. Posílení růstu HDP by bylo možno dosáhnout také reformami a investicemi, které by přispěly rovněž k fiskální udržitelnosti. Nastavení fiskální politiky v eurozóně bylo v roce 2024 podle odhadu utlumující, konkrétně 0,5 % HDP, a v roce 2025 by měla být dle předpokladu mírně utlumující, konkrétně těsně nad 0,25 % HDP. Řádné provádění nového fiskálního rámce by znamenalo mírně utlumující nastavení fiskální politiky eurozóny i v roce 2026. Po silných expanzích zaznamenaných v minulých letech je to v eurozóně přiměřené, přestože mezi členskými státy existují velké rozdíly, zejména při zohlednění jejich jednotlivých rozpočtových pozic. Je nutné provádět obezřetnou politiku vzhledem k potřebě dalšího posílení fiskální udržitelnosti a další podpory probíhajícího dezinflačního procesu. Postupná a diferencovaná fiskální konsolidace spojená s reformami a investicemi, jakož i dostupnost Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie, by měla ochránit hospodářský růst a podpořit potenciální růst v eurozóně.

(12) Posílení veřejných financí má zásadní význam pro řešení budoucích krizí a pro zajištění udržitelnosti důchodového systému, systému zdravotní péče a systému dlouhodobé péče. Předpokládá se, že náklady na výdaje spojené se stárnutím obyvatelstva se budou zvyšovat, přičemž mezi jednotlivými členskými státy budou panovat značné rozdíly zejména v důsledku rostoucích nákladů na důchody, jakož i nákladů na zdravotní péči a dlouhodobou péči. Nezbytná korekce veřejných financí s sebou nese problémy a zdůrazňuje potřebu pečlivého řízení příjmů a výdajů. Veřejné příjmy v eurozóně se v posledních dvou desetiletích držely v průměru na stabilní úrovni přibližně 45,6 % HDP, zatímco výdaje během finanční krize a pandemie COVID-19 prudce vzrostly. Očekává se, že poměr příjmů k HDP se v roce 2024 zvýší v důsledku neočekávaných příjmů z daní a sociálních příspěvků souvisejících se silným trhem práce, a v roce 2025 se předpokládá jeho další zvýšení v důsledku diskrečních opatření na straně příjmů. Současná skladba daňových příjmů však nemusí být vždy optimální a daňové zatížení práce v eurozóně je ve srovnání s jinými vyspělými ekonomikami poměrně vysoké. To je důležité obzvláště v souvislosti s potřebou maximalizovat účast na silném trhu práce, který se potýká s nedostatkem pracovních sil. Přínosem by byl přesun daňového zatížení ze zdanění práce na jiné daně, které by měly potenciálně menší dopad na růst a méně jej narušovaly, jako je například zdanění nemovitostí nebo ekologické daně. Cílené přezkumy pobídek v systémech daní a dávek, jakož i aktivní politiky na trhu práce a poskytování kvalitního a cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče a dlouhodobé péče by mohly pomoci zmírnit nedostatek pracovních sil při současném zachování stabilního toku příjmů a podpořit nezbytné přizpůsobení veřejným financím. Opatření, která se zabývají agresivním daňovým plánováním, daňovými úniky a vyhýbáním se daňovým povinnostem, mohou rovněž zvýšit efektivnost a spravedlivost daňových systémů a současně podpořit oživení a zvýšit příjmy. Ačkoli se poměr celkových výdajů k HDP od roku 2021 snížil, zůstává ve srovnání s úrovní před pandemií COVID-19 i nadále vysoký. V letech 2024–2025 se předpokládá stabilizace poměru výdajů k HDP na úrovni přibližně 49,6 % HDP, neboť omezení primárních běžných výdajů související s prováděním nového fiskálního rámce Unie budou kompenzována vyššími úrokovými výdaji.

(13) Finanční systém eurozóny se v kontextu rychle rostoucích úrokových sazeb ukázal jako stabilní a v současné době v řadě členských států čelí nejistému makroekonomickému prostředí vyznačujícímu se utlumenou poptávkou po úvěrech a zranitelnými místy v odvětví nemovitostí. Silná ziskovost podniků pomáhala v posledních letech obsluhovat jejich dluhy navzdory přísnějším podmínkám financování. V některých odvětvích se však může zvyšovat zranitelnost v důsledku slabého hospodářského růstu a rostoucích nákladů práce. Prudce poklesly především ceny komerčních nemovitostí, což vyvolává obavy ohledně dluhové služby, zatímco ceny rezidenčních nemovitostí se v jednotlivých členských státech vyvíjely značně odlišně. Odolnost bankovního sektoru byla podpořena solidním obezřetnostním rámcem, jakož i vyššími kapitálovými požadavky a uplatňováním opatření týkajících se dlužníka. Úvěry se selháním zůstávají na nízké úrovni, avšak v sektoru nemovitostí vykazují známky zhoršení. Se zranitelnými místy se potýká i rostoucí nebankovní finanční sektor, neboť zde nedochází ke zmírňování nesouladu likvidity a existuje zde nadměrný pákový efekt. Tato slabá místa by mohla zintenzivnit úpravy cen v případě náhlé korekce trhu,

DOPORUČUJE členským státům eurozóny, aby v období 2025–2026 samostatně, mimo jiné provedením plánů pro oživení a odolnost, i společně v rámci Euroskupiny přijaly opatření s cílem:

1. **Konkurenceschopnost**

Naléhavě podporovat produktivitu usnadněním přerozdělení zdrojů do odvětví s vysokou produktivitou a do odvětví vysokým potenciálem produktivity, a to lepším fungováním a další integrací trhů se zbožím a službami a strukturálními reformami. Řešit roztříštěnost inovačních ekosystémů a posilovat jejich schopnost vytvářet převratné inovace včetně špičkových digitálních technologií a infrastruktur a technologií a infrastruktur s nulovými a nízkými emisemi, a zvýšit zavádění nových digitálních technologií a technologií s nulovými a nízkými emisemi a inovačních činností v širším měřítku. Podporovat výdaje podniků na aplikovaný výzkum a inovace a na přechod k produktům uváděným na trh. Pokračovat v politikách na podporu zavádění digitálních a technicky vyspělých řešení v podnicích. Zvýšit efektivitu podniků a jejich schopnost dosáhnout optimálního rozsahu, zejména prohloubením vnitřního trhu. Zlepšit podnikatelské prostředí snížením zbytečné administrativní zátěže a složitosti právních předpisů a odstraněním investičních překážek při současném zachování politických cílů. Zajistit, aby byla průmyslová politika účinně zaměřena na strategická odvětví a technologie a aby zároveň byla veřejná podpora koordinována na evropské úrovni a nenarušovala rovné podmínky na vnitřním trhu a účinně přispívala ke konkurenceschopnosti eurozóny a její otevřené strategické autonomii. Podporovat podnikání a zakládání nových podniků.

Urychleně vytvořit evropskou unii úspor a investic prostřednictvím podpory konkurenceschopného a dobře fungujícího finančního a bankovního sektoru s cílem podpořit růst a investice a zlepšit konkurenceschopnost. Dokončit bankovní unii pokračováním v práci na všech jejích zbývajících prvcích v souladu s prohlášením vydaným Euroskupinou v červnu 2022 v inkluzivním formátu a dokončit reformu rámce pro krizové řízení a pojištění vkladů. Pokročit v provádění zbývajících opatření akčního plánu unie kapitálových trhů z roku 2020 a zajistit rychlé provedení již dohodnutých opatření a pokročit v práci na opatřeních stanovených v prohlášení vydaném Euroskupinou v březnu 2024 o budoucnosti unie kapitálových trhů s cílem zajistit prohloubené, dobře fungující a integrované evropské kapitálové trhy ve prospěch spotřebitelů a podniků. Zlepšit přístup podniků, zejména inovativních malých a středních podniků, k odpovídajícímu financování, které jim umožní růst a investovat, a také přístup občanů k většímu výběru investičních možností na kapitálových trzích. Aktivovat podporu Unie prostřednictvím cílených finančních nástrojů s cílem zlepšit přístup malých a středních podniků ke kapitálu, zejména za účelem inovace a expanze, a maximalizovat tak dopad unijního financování. Mobilizovat rizikový kapitál, zejména pro startupy a rychle se rozvíjející podniky, prostřednictvím dobře fungujících a integrovaných evropských kapitálových trhů, které umožní tok úspor a rizikového kapitálu z Unie i mimo ni.

Podporovat prohlubování dovedností a změnu kvalifikace pracovní síly a kvalitní pracovní místa s cílem zvýšit produktivitu, zejména v souvislosti s demografickými změnami, a podpořit spravedlivou ekologickou a digitální transformaci. Dále zvýšit účast na trhu práce, mimo jiné posilováním aktivních politik na trhu práce. Zlepšit politiky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy včetně politiky odborného vzdělávání a přípravy s cílem zlepšit výsledky vzdělávání a zajistit lepší soulad mezi poptávkou a nabídkou dovedností.

Podporovat hmotné i nehmotné investice do kritických technologií, infrastruktury a oblastí společných priorit, jako je digitální a ekologická transformace, energetická bezpečnost a budování obranných schopností na základě mobilizace soukromého kapitálu a zajištění nezbytných veřejných investic, a současně se vyhnout narušování vnitřního trhu. Stimulovat investice do výzkumu a vývoje, zejména usnadněním výdajů soukromého sektoru prostřednictvím lepších rámcových podmínek pro investice, prováděním strukturálních reforem a zlepšením koordinace veřejného financování, a to i na úrovni Unie. Pokračovat v rychlém provádění plánů pro oživení a odolnost a plně využívat programy politiky soudržnosti. Zvýšit účinnost politických opatření zaměřených na zvýšení produktivity zajištěním odpovídající identifikace, koordinace a stanovení priorit opatření, mimo jiné prostřednictvím lepšího řízení, zapojení místních a regionálních orgánů a účinnějšího využívání vnitrostátních rad pro produktivitu.

2. **Odolnost**

Usnadnit začleňování nedostatečně zastoupených skupin na trhu práce, zejména žen, mladých lidí, osob s nízkou kvalifikací, osob se zdravotním postižením a osob s přistěhovaleckým původem. Odstranit překážky bránící účasti na trhu práce, mimo jiné zlepšením dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání a péče a dlouhodobé péče. Přijmout opatření s cílem zlepšit špatné pracovní podmínky a usnadnit řízenou legální migraci státních příslušníků třetích zemí určených pro nedostatkové profese, kterou bude doplňovat spravedlivá mobilita pracovníků a využívání nabídky pracovních sil a dovedností v rámci Unie.

V souladu s vnitrostátními postupy a při respektování úlohy sociálních partnerů posílit podmínky, které podporují udržitelný růst mezd a produktivity, zejména u osob s nízkými a středními příjmy. Vyjednávání o mzdách by mělo zohledňovat dynamiku relativní konkurenceschopnosti a nepřispívat k trvalým rozdílům konkurenceschopnosti v rámci

eurozóny. Zajistit účinné zapojení sociálních partnerů do tvorby politik a posílit sociální dialog. Podporovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci ve všech odvětvích. Při zavádění nových technologií zaujmout přístup zaměřený na člověka.

Posílit pobídky k práci přesunutím daňové zátěže směrem od zdanění práce, mimo jiné prostřednictvím cílených reforem daňového systému a systému sociálního zabezpečení. Přijmout opatření v boji proti chudobě zajištěním a posílením přiměřeného a udržitelného systému sociálního zabezpečení a systému začleňování,jakož i zlepšením přístupu k cenově dostupnému a udržitelnému bydlení.

Vypracovat a provádět komplexní celounijní strategii s cílem doplnit a propojit vnitrostátní strategie za účelem účinné elektrifikace a ekologické transformace, mimo jiné prostřednictvím výrazného zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů a jejího využití a dalšího omezení využívání dovážených fosilních paliv. Zásadní význam pro propojení výrobců a spotřebitelů v rozlehlých zeměpisných oblastech má zejména dostatečné, nákladově efektivní a účinné vzájemné propojení rozvodných sítí, zejména přeshraniční propojení. Posílit snahy o zlepšení připravenosti na nepříznivý vývoj včetně změny klimatu a rizik souvisejících s přírodou a geopolitických rizik, zejména v regionech nejvíce vystavených těmto rizikům.

3. **Makroekonomická a finanční stabilita**

Zajistit soulad s novým fiskálním rámcem s cílem zlepšit udržitelnost dluhu a podpořit udržitelný hospodářský růst a dále zajistit, aby roční čistý růst výdajů v každém členském státě nepřekročil maximum doporučené Radou. To by mělo přinést vhodně diferencované fiskální korekce a v letech 2025 a 2026 vést k celkově mírně restriktivní orientaci fiskální politiky eurozóny.

Při rozhodování o fiskálních strategiích zlepšit kvalitu a efektivitu výdajových a příjmových opatření. Omezit vyhýbání se daňovým povinnostem a daňové úniky, bojovat proti agresivnímu daňovému plánování a sladit fiskální strategie s politickými cíli, jako je přesměrování daňové zátěže z oblasti práce do méně narušujících daňových základů.

Sledovat rizika pro makrofinanční stabilitu související s kvalitou aktiv, přeceněním aktiv, včetně rizik souvisejících s klimatem a životním prostředím, a podle potřeby posílit soubor regulačních nástrojů pro odvětví nebankovního finančního zprostředkování s cílem řídit a zmírňovat zjištěná rizika.

Při přijímání dalších kroků při prohlubování hospodářské a měnové unie (HMU) zohlednit zkušenosti získané při přípravě a provádění komplexní reakce Unie v oblasti hospodářské politiky na krizi COVID-19. I nadále dosahovat pokroku při prohlubování hospodářské a měnové unie, a to plně v souladu s principy vnitřního trhu Unie a otevřeně a transparentně vůči členským státům, které nejsou členy eurozóny. Pokračovat v posilování mezinárodní úlohy eura a dosáhnout dalšího pokroku v práci na digitálním euru.

V Bruselu dne 13. května 2025.

Za Radu

předseda

A. DOMAŃSKI